

První mezinárodní konference o amenitní migraci

Konferenční centrum umístěné v turisticky atraktivním městečku Banff v kanadských Skalnatých horách (v centru stejnojmenného Národního parku Banff) hostilo v květnu 2008 první mezinárodní konferenci *Understanding and Managing Amenity-led Migration in Mountain Regions* zabývající se amenitní migrací do horských oblastí. Co je to amenitní migrace a jak souvisí s otázkami životního prostředí se pokusili vysvětlit na stránkách časopisu *Životné prostredie* autoři Bartoš a Kušová již r. 2005 (Vol. 39, No. 6, p. 315 – 318). Jde o specifický typ přesunu lidí zpravidla z urbánního prostředí do rurálních a horských oblastí, který není primárně motivován ekonomicky, ale snahou žít v území s hodnotnějším přírodním, případně i sociálním a kulturním prostředím, a tím dosáhnout vyšší kvality života. Zvýšení kvality života tímto způsobem

je zajímavé jen pro určitou skupinu lidské populace, tu, která staví v hodnotovém žebříčku životní prostředí na jedno z čelných míst.

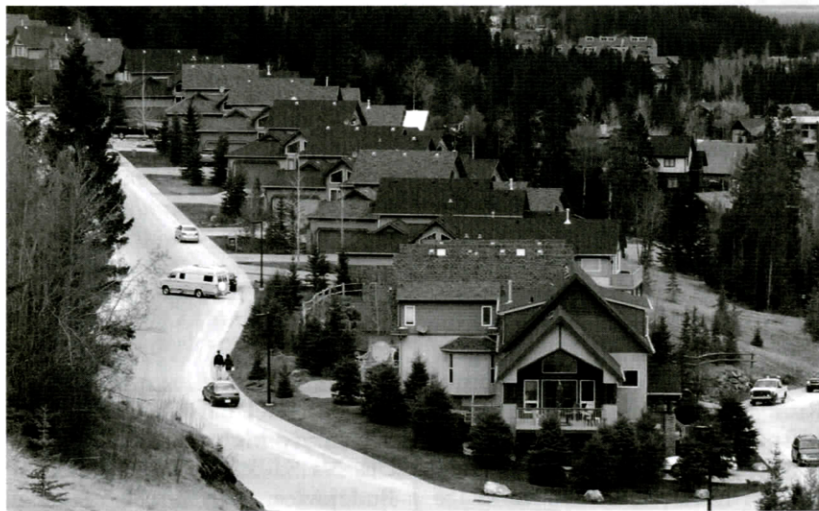
Tato dobrovolná migrace obyvatel se nevztahuje jen na Severní Ameriku či západní Evropu, vyskytuje se také v České republice, na Slovensku i v ostatních zemích střední a východní Evropy. Může mít sociálně-ekonomické důsledky na cílové území v podobě zpomalování vysídlování venkova a horských oblastí, vytváření nových pracovních příležitostí a pod. Na druhé straně, případná nová výstavba včetně technické infrastruktury může mít i negativní vlivy na životní prostředí. A právě o těchto problémech se diskutovalo na konferenci, na které se zúčastnilo více než 70 delegátů z celého světa. Střední a východní Evropa byla zastoupena pouze autorem této statě, který s kolegy z Ústavu systémové bi-

ologie a ekologie AV ČR a spolupracovníky ze Západočeské univerzity v Plzni řeší projekt *Amenitní migrace jako nová forma specifické globální migrace obyvatel a její vliv na socioekonomický rozvoj rurálních oblastí České republiky*, finančně podporovaný Grantovou agenturou České republiky. V současné době je to jediný výzkumný projekt ve střední Evropě zabývající se problematikou amenitní migrace.

Konferenci otevřel zakladatel Mezinárodního centra amenitní migrace (*International Amenity Migration Centre*, 2003), Dr. Laurence A. G. Moss, který je zároveň hlavním editorem rozsáhlé publikace *The Amenity Migrants*, která vyšla v nakladatelství CABI již r. 2006. V průběhu pětidenní konference se diskutovalo zejména o možném negativním ovlivnění stávajících horských ekosystémů výstavbou nových obytných center, případně ovlivňování lokálních kultur příchodem nových obyvatel přinášejících si odlišné civilizační zvyklosti a požadavky.

Problematika amenitní migrace je úzce provázána s tzv. druhým bydlením, které již důkladněji prostudovali jak sociální geografové, demografové, případně urbanisté a projektanti. Hranice mezi „druhým bydlením“ a „amenitní“ migrací nebývá zcela ostrá a jednoznačná. Tato ne zcela jasná specifikace amenitní migrace se projevila na konferenci v referátech některých účastníků. Nežřídka se zabývali především problematikou výstavby objektů individuální rekreace v přírodně cenných oblastech. V těchto případech se však nejedná o migraci (dlouhodobou změnu pobytu), ale o víkendový, případně prázdninový pobyt, druhé bydlení. Ve středoevropských podmínkách se za určující charakteristiku amenitní migrace považuje tzv. trvalé bydliště v „amenitním“ prostředí. Termín „druhé bydlení“ (*second home*) začíná postupně nahrazovat termín „vícečetného bydlení“ (*multiple dwelling*), jak vyplynulo z referátu Dr. Artura McIntyre, editora knihy *Multiple*

Nová obytná střediska vyrůstají na úpatí Skalnatých hor jako houby po dešti.
Foto: M. Bartoš

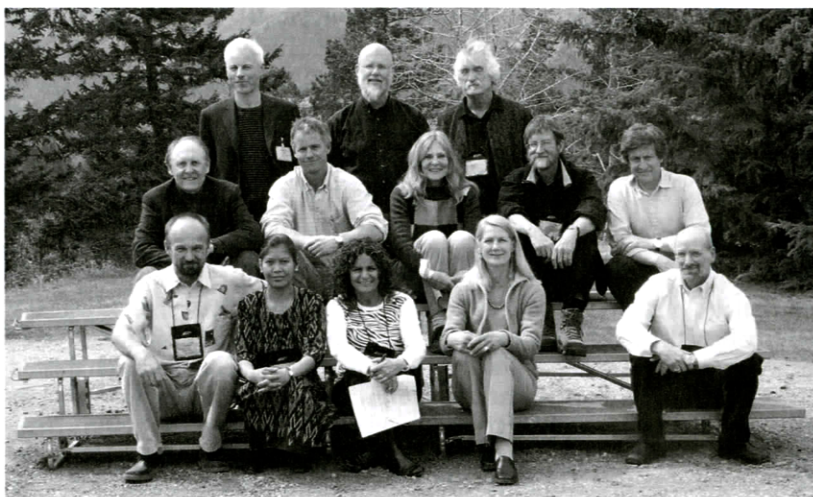

Dwelling (CABI, 2006). Existuje totiž již mnoho lidí, kteří v průběhu roku mění své bydliště i působení. „Cirkulují“ během života i vícekrát, do různých míst, právě tam, kde se cítí momentálně nejlépe (z pocitového, klimatického či zdravotního hlediska).

Z přednesených referátů vyplynuly zásadní rozdíly mezi amenitní migrací v Severní Americe, západní Evropě (představované zejména alpskými zeměmi) a Českou republikou. Severoamerická amenitní migrace se projevuje zejména výstavbou nových obytných středisek zakusujících se do úbočí Skalnatých hor. V alpských zemích je to především apartmánová výstavba kolem stávajících horských středisek. Projev amenitní migrace v Českých zemích (zřejmě i na Slovensku) nejsou tak výrazné. V České republice je úzce spojena s druhým bydlením, opravou stávajících objektů uvnitř sídel (zemědělské usedlosti a horské chalupy), méně výstavbou zcela nových objektů v jedné lokalitě. Výjimky, samozřejmě, existují i zde, například v Krkonoších v Peci pod Sněžkou, či v Borových Ladech na Šumavě. Ve vyžádaném příspěvku Michael Bartoš zmínil specifické historické souvislosti podmiňující vznik druhého bydlení a současné formy i trendy amenitní migrace v České republice.

Konference přispěla k teoretickému vyjasnění pojmu amenitní migrace, ozřejmila některé nejasnosti při používání výkladových konceptů, jako je migrace a mobilita obyvatel a vyústila do určitého prognózování vývoje tohoto jevu. Je jisté, že ve vyspělejších a bohatších zemích bude stále větší „hlad“ po místech příjemnějších k životu, se zajištěným dostatkem pitné vody a klimaticky vhodných. Již dnes se to projevuje zvyšujícím se tlakem developerských společností na mnohé horské a podhorské oblasti. A to nejen v Severní Americe.

Součástí konference byla exkurze do vybraných lokalit Skalnatých hor v provincii Alberta a Britská Kolumbie. Pro Středoevropu to

Mezinárodní organizační výbor a Michael Bartoš, jediný účastník ze střední a východní Evropy (dole první zleva, nad ním Dr. Laurence A. G. Moss). Foto: archiv autora

Mnohé objekty v Skalnatých horách ještě nemají majitele. Foto: M. Bartoš

byl často skličující pohled na velkoplošné odlesňování a výstavbu nových rozsáhlých obytných center a městeček zasahujících vysoko do úpatí hor, narušujících tak přirozené migrační koridory zvěře. „Inu, Amerika je veliká“, řekl geograf Manfred Perlik z univerzity v Bernu. Rozsáhlý sborník konferenčních příspěvků doplněný diskusními příspěvky vyjde počátkem r. 2009. Další informace o této konferenci lze

získat na <http://www.banffcentre.ca/mountainculture/mtnconferences/am/>

Ing. Michael Bartoš, CSc., Ústav systémové biologie a ekologie AV CR, Na Sádkách 7, 370 05 České Budějovice, michlba@usbe.cas.cz